

УДК 343.121.4(477)

Т.В. Бабчинська,
здобувач кафедри кримінального процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЗАХИСТ З МОМЕНТУ НЕФОРМАЛЬНОГО ПОЧАТКУ КРИМІНАЛЬНОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню правового порядку забезпечення права на захист з початку фактичного переслідування особи. Відзначено, що існує негативна практика правоохоронних органів, без повідомлення про підозру особі, щодо неї здійснювати кримінальне переслідування. Автор пропонує перелік учасників досудового розслідування доповнити новий суб'єктом — особою, причетність якої до вчинення кримінального правопорушення перевіряється, з обов'язковим визначенням її процесуального статусу в окремій статті КПК України.

Ключові слова: право на захист, неформального початку кримінального переслідування, повідомлення про підозру, досудове розслідування.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день, в умовах євроінтеграції, простежується складний процес реформування національного кримінального процесуального законодавства у відповідності до вимог міжнародних та європейських стандартів, орієнтиром якого є концепція справедливого судочинства. Розширення та поглиблення демократичних та гуманістичних засад у кримінальному провадженні вимагає наявності дієвого механізму забезпечення прав та осіб, які залучаються до сфери кримінальної юстиції. Одним із таких прав є право на захист.

Дотримання вимог міжнародно-правових документів у сфері прав та свобод людини неможливе без належного правового порядку їх реалізації у національному законодавстві. Одним із проблемних питань забезпечення права на захист є визначення суб'єктів

даної правомочності. З цього приводу ЄСПЛ у п. 253 справи «Нечипорук і Йонкало проти України» зазначив, що момент, з якого стаття 6 починає застосовуватись до «кримінальних» питань, залежить від обставин справи. Провідне місце, яке займає в демократичному суспільстві право на справедливий судовий розгляд, спонукає Суд віддавати перевагу «сутнісній», а не «формальній» концепції «обвинувачення», про яке йдеться у пункті 1 статті 6 [2].

Аналіз останніх досліджень та виокремлення нерозв'язаних проблем. Визначення суб'єктів права на захист, як необхідної умови встановлення належного порядку забезпечення права на захист відповідно до міжнародних стандартів, привертає увагу науковців, таких як: С.Є. Абламського, О.Р. Балацької, Т.В. Волошанівської,

І.В. Гловюк, Л.В. Карабут, А.В. Мельниченко, М.Г. Моторигіної, І.М. Одинцової, А.С. Оксаніченка, О. Панчука, О.В. Попелюшко, О.Ю. Татарова, В.М. Тертишника, О.Л. Христова та інших. Проте, малодослідженим залишається питання визначення суб'єктів права на захист в контексті забезпечення права на захист з моменту початку неформального кримінального переслідування.

Викладення основного матеріалу. Аналізуючи ч. 1 ст. 20 КПК України, можемо зробити висновок, що суб'єктами права на захист законодавець визначив підозрюваного, обвинуваченого, виправданого, засудженого. Характеризуючи дану категорію суб'єктів захисту, О.Р. Балацька, слушно відмічає, що: «по-перше, набуваючи відповідного статусу в кримінальному провадженні, обвинувачений (підозрюваний, засуджений, виправданий) набуває всі передбачені законом процесуальні права та обов'язки, у тому числі й права на захист. Це учасники кримінального провадження, що є стороною захисту, їм належить право мати захисника своїх прав, свобод і законних інтересів, що є об'єктом захисту. По-друге, наявність підозри чи обвинувачення породжує невідворотність захисту для особи, тому ці учасники з'являються в силу притягнення до кримінальної відповідальності у примусовому порядку здійснення кримінального провадження» [3, 91].

Щодо забезпечення права на захист підозрюваному відзначимо, що за КПК України право на захист виникає з моменту появи такого учасника кримінального провадження. В науковій літературі неодноразово зверталась увага на проблематику забезпечення права на захист у досудовому розслідуванні, а саме: на негативну практику правоохоронних органів без

повідомлення про підозру особі, щодо неї здійснювати кримінальне переслідування [4, 10; 5, 35-36; 6, 146; 7, 35]. Звернемо увагу, що законодавець у чинному КПК України здійснив спробу подолати таке правозастосування, вказавши у п. 1 ч. 3 ст. 87 КПК України, що недопустимими є також докази, що були отримані з показань свідка, який надалі був визнаний підозрюваним чи обвинуваченим у цьому кримінальному провадженні. Проте дана правова норма не запобігає усіх порушень права на захист, що можливі за несвоечасного повідомлення особі про підозру. Отже, чинна регламентація появи підозрюваного у провадженні потребує реформування в контексті забезпечення права на захист з початку кримінального переслідування.

Звернемо увагу, що Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення дотримання прав учасників кримінального провадження та інших осіб правоохоронними органами під час здійснення досудового розслідування» від 16 листопада 2017 року № 2213-VIII [8] перелік учасників кримінального провадження було доповнено новим суб'єктом, а саме: іншою особою, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування. Відповідно до п. 16-1 ч. 1 ст. 3 КПК України такий учасник досудового розслідування — є особою, стосовно якої (в тому числі щодо її майна) здійснюються процесуальні дії, визначені цим Кодексом. З наданого визначення, на нашу думку, дійсно неможливо встановити направленість участі у досудовому розслідуванні такого суб'єкта. Окремої правової норми, яка би визначала процесуальний статус такої особи, в КПК України не має. Лише

аналіз КПК України дає можливість визначити якими процесуальними правами наділена інша особа, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування, а саме: має право на звернення до прокурора, слідчого судді або суду з клопотанням, в якому викладаються обставини, що обумовлюють необхідність здійснення кримінального провадження (або окремих процесуальних дій) у більш короткі строки, ніж ті, що передбачені КПК України (ч. 6 ст. 28 КПК України); подати слідчому судді клопотання про закриття кримінального провадження (ч. 9 ст. 284 КПК України); бути присутньому під час проведення обшуку (ч. 1 ст. 236 КПК України); оскаржувати слідчому судді рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, що визначені в п. 1 ч. 1 ст. 303 КПК України (п. 1 ч. 1 ст. 303 КПК України); оскаржувати слідчому судді відмову слідчого, прокурора в задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження з підстав, передбачених п. 9-1 ч. 1 ст. 284 КПК України (п. 11 ч. 1 ст. 303 КПК України); оскаржити прокурору вищого рівня недотримання розумних строків слідчим, прокурором під час досудового розслідування (ч. 1 ст. 308 КПК України). Окрім того, з аналізу ч. 1 ст. 220 КПК України, ч. 9 ст. 284 КПК України та п. 11 ч. 1 ст. 303 КПК України така особа має право на представника.

Слушно з цього приводу зазначає О. Татаров, що: «навіть чи такий підхід законодавця виправданий, оскільки до цієї категорії можна віднести значну кількість суб'єктів кримінальних процесуальних відносин: особу, стосовно якої здійснюється досудове розслідування (особу, якій не вручено повідомлення про підозру, але орган досудового розслідування збирає до-

кази щодо її причетності до вчинення кримінального правопорушення); особу, стосовно якої проводяться негласні слідчі (розшукові) дії; власника житла чи іншого володіння, де проводиться обшук; особу, котра перебуває в житлі чи іншому володінні під час обшуку, але не є його власником; особу, щодо якої проводяться негласні слідчі (розшукові) дії; володільця тимчасово вилученого майна; володільця тимчасово вилучених речей та документів; третю особу, щодо майна якої вирішується питання про арешт» [9]. Вважаємо, що введення до кримінального провадження такого учасника, як інша особа, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування, не вирішує питання щодо забезпечення права на захист з моменту виникнення кримінального переслідування. Тим не менш, такий учасник кримінального провадження є важливим для реалізації захисту у широкому розумінні. Проте чинне правове регулювання участі такої особи у досудовому провадженні не сприяє досягненню завдань кримінального судочинства, а отже потребує подальшого реформування.

Забезпечення права на захист, з моменту початку фактичного переслідування особи, неодноразово ставало об'єктом наукового дослідження. Зокрема, І.М. Одинцова щодо окресленої проблематики вказує, що: «ми схилиємось до думки, що від поняття «підозрюваний» в кримінально-процесуальному праві слід взагалі відмовитись, а названа дефініція має бути доповнена також положенням про те що статус підслідного має отримувати також особа, яка тимчасово затримана на місці злочину чи з поличним і доставлена до правоохоронного органу для з'ясування причетності до скоєного злочину. Відповідна особа за

чинним законом немає ніякого процесуального статусу і ще не отримала процесуальних прав. Слідчі досі не визначились в якій формі отримувати від неї показання — брати пояснення чи допитувати, а якщо допитувати, то в якості якого учасника процесу» [10, 72]. Важко погодитися з такою пропозицією, оскільки особа, яка затримана, відповідно до ч. 1 ст. 42 КПК України є підозрюваною. При цьому, відповідно до ч. 4 ст. 208 КПК України уповноважена службова особа, що здійснила затримання особи, повинна негайно повідомити затриманому зрозумілою для нього мовою підстави затримання та у вчиненні якого злочину він підозрюється, а також роз'яснити право мати захисника, отримувати медичну допомогу, давати пояснення, показання або не говорити нічого з приводу підозри проти нього, негайно повідомити інших осіб про його затримання і місце перебування відповідно до положень ст. 213 цього Кодексу, вимагати перевірку обґрунтованості затримання та інші процесуальні права, передбачені цим Кодексом.

О.Р. Балацька зазначає, що: «доцільним є нормативне визначення серед учасників кримінального провадження особи, права, свободи та законні інтереси якої порушуються або ставляться під загрозу порушення — це «особа, причетність якої до вчинення кримінального правопорушення перевіряється» («запідозрена особа»). Серед нормативних основ засади забезпечення права на захист, зокрема ст. 20 КПК має бути визначено, що особа має право на захист з моменту повідомлення про підозру, затримання за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, перевірки причетності до вчинення кримінального правопорушення та застосування інших заходів процесуального примусу пе-

редбачених законом» [11]. На наш погляд, для забезпечення захисту прав та свобод, всіх без винятку, осіб, які залучаються до сфери кримінального провадження, не можна звужувати процесуальний статус особи, права, свободи та законні інтереси якої порушуються або ставляться під загрозу порушення, до запідозреної особи. Переконанні має бути два різні суб'єкти: особа, яка захищає свої права та свободи під час досудового розслідування, та особа, яка захищається від твердження про її причетність до вчинення кримінального правопорушення до повідомлення їй про підозру.

Т.В. Волошанівська, підтримуючи думку про необхідність складання постанови про початок кримінального провадження, зазначає, що: «у випадку наявності на момент винесення такої постанови відомостей щодо конкретної особи, що можуть свідчити про вчинення нею кримінального правопорушення, зазначена постановою, на нашу думку, повинна виноситись щодо конкретної особи з закріпленням за нею статусу підозрюваного» [5, 40]. Також науковець зазначає, що: «визначення підозрюваного у ч. 1 ст. 42 КПК України слід доповнити також вказівкою на «...особу, відомості про яку внесено до ЄРДР на момент початку досудового розслідування як про особу, щодо якої є данні про те, що вона могла вчинити кримінальне правопорушення». А оскільки така особа зазвичай не буде знати про набуття нею статусу підозрюваного, виникає необхідність її інформування про це, роз'яснення її прав та обов'язків, відповідно до ч. 8 ст. 42 КПК України, що на нашу думку, повинно здійснюватися в порядку, передбаченому Главою 6 КПК України. Також вважаємо доцільним встановити 3-денний строк для здійс-

нення такого повідомлення, з метою уникнення зволікань у цьому важливому питанні» [5, 41]. Зауважимо щодо даної пропозиції наступне. За запропонованим порядком особа буде визнаватись підозрюваною на підставі двох процесуальних рішень: постанови про початок кримінального провадження та повідомлення про підозру, які мають різні вимоги складання, зокрема, в контексті обґрунтування твердження про причетність особи до кримінального правопорушення. На наш погляд, при внесенні відомостей до ЄРДР в більшості випадків буде недостатньо доказів для обґрунтування такого твердження, окрім того створюється подвійний порядок набуття процесуального статусу підозрюваного, що на наш погляд, порушує принцип правової визначеності. Також науковець пропонує поширювати процесуальний статус підозрюваного на осіб, щодо яких внесенні відомості до ЄРДР, як про особу, щодо якої є дані про те, що вона могла вчинити кримінальне правопорушення. Не заперечуючи доцільність такої регламентації, зазначено, що такий порядок не запобігатиме такій практиці правоохоронних органів, як невнесення відповідних відомостей до ЄРДР, а отже не створює належних гарантій реалізації права на захист з фактичного початку кримінального переслідування.

В свою чергу, А.В. Мельниченко запропонував перелік учасників кримінального провадження доповнити новим суб'єктом — особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування. Автор надає наступне визначення такого учасника досудового розслідування: «особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, є фізична особа, відомості щодо якої внесено до Єдиного реєстру досу-

дових розслідувань та щодо якої стороною обвинувачення здійснюється збирання доказів причетності до вчинення кримінального правопорушення як окремого суб'єкта кримінальних процесуальних відносин, наділити її відповідними правами та обов'язками» [12, 38]. Знов-таки, запропонований порядок не захищає від ігнорування правоохоронними органами необхідності внесення до ЄРДР відомостей про особу, причетність якої перевіряється. Окрім того, автор не розкрив порядок набуття статусу особи, щодо якої здійснюється досудове розслідування, при збиранні доказів щодо його причетності до кримінального правопорушення. Проте не можна не погодитись з думкою А.В. Мельниченко, що: «викремлення з поняття «іншої особи, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування», яке є більш широким за своїм змістом, поняття «особи, щодо якої здійснюється досудове розслідування» буде важливим кроком у становленні прав усіх учасників кримінального провадження» [12, 38].

Вирішуючи питання забезпечення права на захист з початку кримінального переслідування, першочергово, на наш погляд, визначити моменту виникнення такої кримінальної процесуальної функції. З приводу цього погоджуємося з І.В. Гловюк, що: «початок кримінального переслідування в Україні може бути: а) формалізованим — повідомлення про підозру, затримання, винесення постанови про зміну порядку досудового розслідування: у відповідності до ч. 2 ст. 503 КПК; встановлення особи, яка після досягнення одинадцятирічного віку до досягнення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, вчинила суспільно небезпечне діяння, що підпадає під ознаки діяння, передбаче-

ного законом України про кримінальну відповідальність, та констатація її віку (пов'язана із прийняттям процесуального рішення, яким персоніфікується кримінально-процесуальна діяльність органів досудового розслідування); б) неформалізованим (фактичним) — освідування; особистий обшук; обшук у житлі та іншому володінні особи; огляд у житлі та іншому володінні особи; допит особи у якості свідка у випадку, якщо є підстави вважати, що особа вчинила кримінальне правопорушення, однак недостатньо доказів для повідомлення про підозру» [13,266]. Науковець слушно вказує, що: «виникнення функції захисту пов'язане із формалізованим або неформалізованим початком реалізації кримінального переслідування. Сферою дії цієї функції є усі стадії кримінального провадження» [13,270]. Звернемо увагу, що ЄСПЛ у п. 249 справи «Ibrahim and others v. the United Kingdom» ще раз нагадав, що захист, який надається ч. 1 та ч. 3 ст. 6, застосовується до особи, якій пред'явлено «кримінальне обвинувачення», в рамках самостійного значення цього терміна в Конвенції. «Кримінальне обвинувачення» існує з моменту офіційного повідомлення особи компетентним органом про те, що вона вчинила кримінальний злочин, або з моменту, коли на її положення істотно вплинули дії, вжиті владою в результаті підозри щодо нього [14].

Враховуючи вищевказане зазначимо, що поділяємо думку тих науковців, які виникнення права на захист пов'язують з неформальним початком кримінального переслідування. До речі, такий підхід закріплений в Російській Федерації: відповідно до ст. 49 КПК РФ захисник допускається до участі з моменту початку здійснення інших заходів процесуального

примусу чи інших процесуальних дій, які зачіпають права і свободи особи, підозрюваної у вчиненні злочину; з моменту початку здійснення процесуальних дій, які зачіпають права і свободи особи, щодо якої проводиться перевірка повідомлення про злочин в порядку, передбаченому ст. 144 КПК РФ [15]. Відмітимо, що особу, якій не повідомлено про підозру, проте щодо якої здійснюється перевірка причетності до вчинення кримінального правопорушення, не слід ототожнювати з підозрюваним. Тому, що відповідно до ст. 276 КПК України повідомити про підозру можливо за наявності достатніх доказів для цього. У той час, коли здійснюється перевірка про причетність особи до кримінального правопорушення, зазвичай, такі докази ще не наявні, а лише збираються. Погоджуємося з М.В. Сумнаровою, що: «особа, щодо якої розпочато кримінальний процес, є учасником кримінального судочинства, який має в справі особистий кримінально-правовий інтерес, що полягає в тому, щоб припущення про його причетність до вчиненого злочину не перетворилося в твердження про винне вчинення ним цього злочину» [16, 16]. Підтримуємо думку О.Р. Балацької, що особу, якій не повідомлено про підозру, проте щодо якої здійснюється перевірка причетності до вчинення кримінального правопорушення, слід йменувати «особа, причетність якої до вчинення кримінального правопорушення перевіряється».

Отже, особа, причетність якої до вчинення кримінального правопорушення перевіряється, — це особа, щодо якої здійснюється наступні слідчі (розшукові) дії: освідування; особистий обшук; обшук у житлі та іншому володінні особи; огляд у житлі та іншому володінні особи, проте не

повідомлено про підозру в порядку ст.ст. 276-279 КПК України за недостатністю доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення. На наш погляд, за таким учасником кримінального провадження мають закріплюватися права, що нададуть можливість успішно здійснювати діяльність з спростування твердження про причетність особи до вчинення кримінального правопорушення, а саме: знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення щодо неї здійснюється перевірка про причетність до вчинення кримінального правопорушення; користуватись послугами адвоката на підставах і в порядку, визначеному КПК України; подавати слідчому, прокурору, слідчому судді речі та документи; під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу; заявляти відводи; оскаржувати рішення слідчого, прокурора у випадках, передбачених п.п.1, 9-1, 11 частини 1 статті 303 КПК України; ознайомлюватися з матеріалами досу-

дового розслідування в порядку, передбаченому ст. 221 КПК України, в частині проведення процесуальних дій за його участю; подати слідчому судді клопотання про закриття кримінального провадження, у випадку передбачено ч. 9 ст. 284 КПК України; оскаржити прокурору вищого рівня недотримання розумних строків слідчим, прокурором під час досудового розслідування (ч. 1 ст. 308 КПК України); 3) отримати інформацію про закінчення досудового розслідування.

Таким чином, для забезпечення права на захист з моменту неформального початку кримінального переслідування необхідно перелік учасників досудового розслідування доповнити новий суб'єктом — особою, причетність якої до вчинення кримінального правопорушення перевіряється. Визначення правового статусу даного учасника досудового розслідування в окремій статті КПК України та правового порядку забезпечення такої особі права на захист сприятиме встановленню належного порядку реалізації права на захист відповідно до міжнародних стандартів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року (із змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — №9—10, 11—12, 13. — Ст. 88.
2. Рішення Європейського суду з прав людини у справі *Справа «Нечипорук і Йонкало проти України»* (Заява N 42310/04) від 21 квітня 2011 року: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_683
3. Балацька О.Р. *Поняття й класифікація суб'єктів захисту в кримінальному провадженні* / О.Р. Балацька // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. — 2015. — Вип. 35(1.3). — С. 89-93.
4. Балацька О. Р. *Окремі проблеми забезпечення адвокатом права на захист в контексті практики європейського суду з прав людини* / О.Р. Балацька // Вісник кримінального судочинства. — 2018. — № 1. — С. 8-15.
5. Волошанівська Т.В. *Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні в контексті європейських стандартів справедливого судового розгляду*: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Волошанівська Тетяна Володимирівна. — Одеса, 2019. — 252 с.
6. Карабут Л.В. *Початковий момент реалізації функції кримінального переслідування за новим КПК* / Л.В. Карабут // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. — 2013. — Вип. 1. — С. 145-155.

7. Мельниченко А.В. Забезпечення прав особи на досудовому розслідуванні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / А.В. Мельниченко. — Київ, 2018. — 294 с.
8. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів (Розділи 1-3) [Електронний ресурс]: Закон України від 03.10.2017 р. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2147-19>
9. Татаров О. Чергові зміни до КПК забезпечать хіба що колапс досудового розслідування / О. Татаров // Закон і бізнес. — 2018. — №. 40 (1390) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : https://zib.com.ua/ua/134754-zmini_do_kpk_zabezpechat_kolaps_dosudovogo_rozsliduvannya.html
10. Одинцова І.М. Ефективність інституту захисту в кримінальному процесі (вітчизняний досвід реформ та європейські стандарти) : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Одинцова І.М. — Дніпро, 2017. — 227 с.
11. Балацька О.Р. Практичні проблеми забезпечення права на захист підозрюваного в контексті практики Європейського суду з прав людини / О.Р. Балацька // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». — 2018. — № 1(17) : [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18borzpl.pdf>
12. Мельниченко А.В. Забезпечення прав особи на досудовому розслідуванні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / А.В. Мельниченко. — Київ, 2018. — 294 с.
13. Гловюк І.В. Кримінально-процесуальні функції: теоретико-методологічні засади і практика реалізації: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.09 / Гловюк Ірина Василівна. — Одеса, 2016. — 602 с.
14. Case of Ibrahim and Others v. the United Kingdom (Application № 50541/08, 50571/08, 50573/08 and 40351/09). judgment. 13 September 2016 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22languageisocode%22:%22ENG%22,%22appo%22:%2250541/08%22,%2250571/08%22,%2250573/08%22,%2240351/09%22,%22documentcollectionid%22:%22GRANDCHAMBER%22,%22itemid%22:%22001-166680%22%7D>
15. Уголовно-процесуальный кодекс Российской Федерации от 18 дек. 2001 г. [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc&base=LAW&n=330848&fld=134&dst=100404,0&rnd=0.8194774950738661#003882456452956484>
16. Сумбарова М.В. Правовое положение лица, против которого начат уголовный процесс, по уголовно-процессуальному закону Латвийской Республики : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 «Уголовный процесс; криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / М.В. Сумбарова. — Москва, 2010. — 28 с.

Бабчинская Т.

Обеспечения права на защиту с момента неформального начала уголовного преследования.

Аннотация. Статья посвящена исследованию правового порядка обеспечения права на защиту с начала фактического преследования лица. Отмечено, что существует негативная практика осуществления уголовного преследования в отношении лица, без уведомления его о подозрении. Автор предлагает перечень участников досудебного расследования дополнить новым субъектом — лицом, причастность которого к совершению уголовного преступления проверяется, с обязательным определением ее процессуального статуса в отдельной статье УПК Украины.

Ключевые слова: право на защиту, неформального начала уголовного преследования, сообщение о подозрении, досудебное расследование

T. Babchynska

Implementation of the right of defence from the moment of informal beginning of criminal prosecution.

Summary. The article is devoted to the analysis of the legal procedure of securing the right of defence from the beginning of the actual persecution of a person. It was noted that there is a negative practice of law enforcement agencies to prosecute without reporting of a suspicion to a person. The author proposes to add to the list of participants of pre-trial investigation new subject – a person whose involvement in the criminal offense is being checked, with the obligatory determination of its procedural status in a separate article of the CPC of Ukraine.

Keywords: right of defence, informal beginning of criminal prosecution, reporting of a suspicion, pre-trial investigation

